

Một Chuyến Du Lịch Hawaii

Sống Việt

Tất cả chúng ta trước khi đi chơi du lịch xa thì thể nào trong gia đình, một trong hai người cũng là người lo thu xếp chuyện du lịch từ ngày giờ máy bay đến nơi chốn ở chỗ muốn đi. Và tài liệu sách hay trên internet cũng được thu thập đầy đủ. Bài viết này chỉ là kinh nghiệm cá nhân mà không thể thay thế cho tài liệu do các cơ quan du lịch địa phương quảng cáo rộng rãi. Hy vọng nó sẽ giúp được vài bạn trong viết thu xếp thì giờ để cho việc du lịch được tốt hơn. Thí dụ như muốn đi lên núi đỉnh núi Haleakala để xem lúc mặt trời mọc cỡ từ 5:30 đến 6:00AM thì cần tính từ nơi mình ở hotel đến đó là bao lâu, nhân viên hotel rất rành và sẽ cho biết là 1hr đến 2 hrs chẳng hạn. Và sau xem mặt trời mọc, rời núi đi xuống ghé thăm những cảnh hùng vĩ khi trời bắt đầu sáng và rồi có cả một ngày từ sáng đến 6PM để đi chơi. Hay là về hotel nghỉ sớm hơn cỡ 5PM rồi tối đi tiếp. Bài viết này nói về những nơi đáng thăm viếng trên đảo Maui.

Maui, Hawaiian Islands

Ngày đầu tiên tới đảo đã buổi chiều, sau khi nhận phòng khách sạn, ăn uống nghỉ ngơi để sửa soạn dưỡng sức cho những ngày tiếp nhiều hứa hẹn hứng thú.

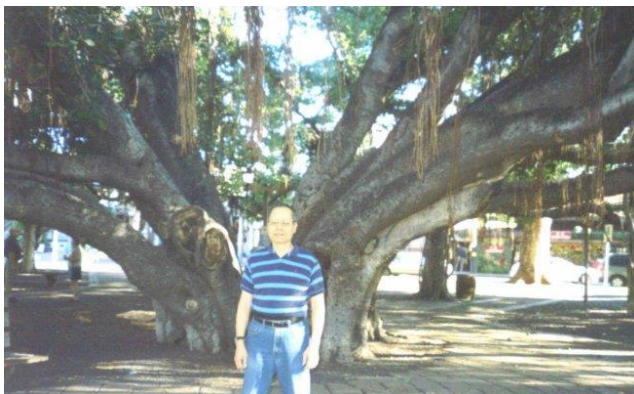
Ngày 2

Phòng chúng tôi ở trên lầu 5, nhìn ra biển, nên sáng sớm 6:30AM được thấy mặt trời mọc rất đẹp. Để làm quen với thành phố, chúng tôi đi thăm thắng cảnh trong các thành phố trên đảo trước. Và vì không tính đi helicopter coi quanh đảo này nên không book đi chơi mà toàn đi tự túc. Tất cả xa lộ của Hawaii đều có tên riêng nhưng trong hầu hết những bài viết hay bản đồ hướng dẫn đều dùng tên số của xa lộ để dễ bề tham chiếu, thí dụ như Mile marker 4 (M 4) chẳng hạn.

Rời Kaanapali (West Maui) chúng tôi đi xuôi xuống South để thăm tỉnh Lahaina qua công lộ Hawaii 30. Khi mới đến lái tối không thấy rõ biển tuy biết đường có nhiều khúc cong, ban ngày mới thấy đường 30 ngoằn ngoèo, từ khúc Lahaina đến Maalea có vài quãng bên mạn núi có lưới sắt/kẽm bao suốt từ dọc đường lên núi phía trên để tránh cho đá trên núi rớt xuống đường và đường này có một cái tunnel duy nhất trên đảo Maui.

Thành phố Lahaina nhỏ có Front street với nhiều sinh hoạt, có bến đưa đón du khách lên tàu bè đi snorkel hay đi câu cá hay đi thăm đảo quanh quanh. Đậu xe vào mùa hè có đông du khách là cả một vấn đề, nên đi sớm đến Lahaina trước 10AM thì đậu xe ở những chỗ đậu cho phép 2 hrs free không hiểm. Cần nhớ kỹ phải canh đồng hồ và phải ra khỏi chỗ đậu đúng trước 2hrs. Vì cảnh sát lưu thông sẽ phạt rất nặng nếu chúng ta đậu quá 2 hrs. Đừng nghĩ họ làm sao biết được, thế mà họ biết, và cũng vì thế mà Lahaina thu được rất nhiều tiền phạt của du khách!

Đi bộ qua khu di tích lịch sử của Lahaina phải kể bắt đầu từ nhà Baldwin Home, một căn nhà bốn phòng có tường dày 24 inches. Trên Market street, có nhà bảo tàng nổi (tàu buồm) về cá voi trên tàu Carthaginian II. Đối diện có Pioneer Inn, và gần đó là Lahaina Courthouse cũ nay là nơi trưng bày tranh. Ngay sau Lahaina Courthouse là một cây banyan, đây một cây cổ thụ rất lớn một gốc nhưng có nhiều rễ chạm đất trở nên những gốc phụ khác, cây này choáng và cho bóng mát nguyên cả một mẫu đất (an acre).

Cách đó không xa, có Wo Hing Temple, nên coi cho biết và nếu đi bộ 20 phút hoặc lái xe đi trở ngược lên trước khi vào trung tâm Lahaina ở Front street thì sẽ gặp một tượng Phật lớn nhất của Maui ngoài đài giữa trời ở cửa đi vào Lahaina Jodo Mission.

Sau khi dùng bữa trưa, chúng tôi đi xuôi xuống nam highway 30 rồi đổi ngược lên phía bắc 30, đổi sang lộ 32 để thăm laoValley, nơi có lao Needle, một ngọn núi cao 1,200 ft từ dưới chân suối nhìn lên. Thung lũng lao mưa nhiều nhưng ngắn hạn, lao Valley State Park là một công viên rộng 6.2 acres, đi hiking xuống dọc theo suối cũng rất

thơ mộng. Có một chiếc cầu bắc ngang con suối, đứng từ đó chúng ta có thể nhìn rõ lao Needle và thung lũng lao.

Cũng trên con đường lộ 32, có Kepaniwai Heritage Garden gồm có vườn, nhà trà (teahouse) Nhật Bản, Chùa Tàu. Cảnh rất đẹp chụp hình rất nổi vì màu sắc tươi. Ra khỏi lộ 32, trở lại xuống 30 đi thăm Maalaea Village và Maui Ocean Center. Trung tâm Maui Ocean này rộng 5 acres, chứa rất nhiều loại hải vật vùng Hawaii, trẻ em đi coi có lẽ thích, có rùa, có nguyên một tunnel dưới nước cho du khách đi qua một aquarium chứa 600,00 gallon nước, nhìn thật rõ sharks và stingray bơi lội ngay trên đầu. Phía dưới Maalaea là Kehei, Wailea, và Makena. Từ Makena, đi qua đảo nhỏ hình bán nguyệt Molokini, một nơi nổi tiếng snorkel và lặn.

Kaanapali Beach là một dải beaches với rất nhiều hotel liên tiếp nhìn ra biển, tất cả hotel đều nối với nhau bằng một concrete walk nằm giữa ngay trước hotel nhìn ra biển và beaches. Concrete walk này buổi tối trắng đèn đốt đuốc, có hoa nhiều trồng hai bên, đi dạo chiều tối rất tiện nối liền với một số tiệm ăn nhìn ra biển có nhạc sống. Khu này cũng có một Shopping Center tên là Whalers Village, vào một số buổi chiều trong tuần họ có chương trình múa Hawaii tại center của shopping center rất vui. Ai thích đi mua sắm thì rất tiện từ tranh nghệ thuật đến ví của quý bà hiệu nổi tiếng như Louis Vuiton, Chanel ..., Kaanapali là bãi biển có trung tâm nghỉ mát đầu tiên của Maui bắt đầu từ năm 1963.

Ngày 3: Haleakalà và Upcountry

Chúng tôi yêu cầu một wake up call vào lúc 3AM, để sửa soạn lái xe lên núi Haleakalà. Con đường 30 hay công lộ Hopoapiilani là con đường duy nhất từ Kaanapali để lên phi trường ở thành phố Kahului, và cũng là con đường mà xe phải đi qua trước khi đổi sang đường 380, rồi 36, rồi 37 rồi 377 (Haleakala highway). Đã quen thuộc với cái ngoằn ngoèo của đường 30, nhưng khi lên đến công lộ 377 rồi 378 để lên núi với cao độ lên dần dần, và ngoài trời còn đen tối mù mịt thì đúng là một thử thách trông gai. Người lái xe phải lái rất chậm có chỗ chỉ cho 10 mph, những khúc quanh thì đều có signs thông báo và lưu ý. Có một vài khúc có cả sign cảnh báo có bò đi qua đường. Elevation lên cũng rất nhanh, vừa mới 800 ft lên đến 2000 ft, rồi lên 3000 ft, rồi cứ tiếp tục đi lên mãi. Bò mãi tới được Park Entrance, mua pass cho một cái xe, cái pass này dùng được cho một tuần không phải trả thêm nữa. Trời còn rất tối khi chúng tôi tới được đỉnh Haleakalà.

Khi lái xe lên thì gặp rất ít xe, nhưng khi tới bãi đậu xe thì đã có rất nhiều xe tới trước rồi. Trời lạnh căm, nhất là khi có cơn gió thổi qua, mọi người soi đèn đi lại rất lạng lẽ như không ai muốn đánh thức cây cỏ, sinh vật dậy. Và cũng trong cái lạng lẽ và cái lạnh buốt xương, chúng tôi đã có dịp chiêm ngưỡng mặt trời mọc ở đỉnh Haleakalà (Pu~~u~~u~~u~~la~~u~~la summit 10023 ft). Ở cận kề có Haleakala Observatories tại Science City nhưng nơi này không cho dân chúng vào coi. Cảnh mặt trời mọc ở Haleakalà đã gợi hứng cho vài bài thơ trong đó có bài Mặt trời mọc trên đỉnh Haleakalà.

Lưu lại hơn một giờ rồi chúng tôi bắt đầu lái xuống, ngưng lại ở Kalahaku Overlook (9324ft), rồi Lelewi Overlook. Có nhiều hiking trails ở vùng này thời gian có thể từ một giờ đến hai ba ngày.

Khi lái xe xuống núi, sign chỉ đường khuyên nên dùng low gear chứ đừng dậm thắng. Có chỗ lái số 3 không dậm thắng mà xe vẫn chạy ào ào, cũng thấy... thót ruột dù tôi không lái xe. Trên đường đi xuống, có rất nhiều đoàn đi xe đạp xuống núi, có khi theo sau họ một lúc rồi trường toán ra lệnh họ ngưng lại tại chỗ nghỉ để cho xe hơi đi qua. Những đoàn xe đạp này do vài công ty đứng lên tổ chức lái xe van đưa họ lên núi, hoặc cả coi mặt trời mọc, hoặc chỉ lên để cho người mượn bike lái xe xuống. Tôi không biết đi xe đạp nên nhìn thấy thì rất sợ. Chúng tôi gặp ít nhất là 6-7 nhóm như vậy trong chuyến đi xuống núi. Có thì giờ nhìn cây cối phong cảnh thì từng cao độ có từng loại cây khác nhau, phía dưới gần chân núi cây cối xanh tươi rất đẹp.

Mặt Trời Mọc Trên Đỉnh Haleakala

*Trong cái rét lạnh căm trên đỉnh núi
Haleakala hùng vĩ tuyệt vời (1)
Năm giờ sáng ngời lạng lẽ trong sương
Im như tờ những người cùng chung hướng
Mong nhìn tia đầu tiên ánh nắng mặt trời.*

*Trong mờ ảo của khung trời u tối
Miệng núi lửa cũ ẩn hiện dưới mây
Huyền hoặc trong mây cảnh đó ta đây
Mơ hay tỉnh ta đang đứng trên mây
Nhìn mây trôi lơ lửng dưới tầm chân.
Haleakala hỡi một đỉnh trời tuyết hảo
Trên ba ngàn năm mươi năm thước
Hay mười ngàn hăm ba bộ trên cao (2)
Khi tia nắng đầu tiên vừa rọi
Ánh nhiệm mầu của cuộc sống bừng sinh.
Từ phía đông mặt trời đang ngấp nghé
Tỏa cầu vồng trong khung cảnh thần tiên
Ta đứng đây sững sờ chiêm ngưỡng
Lời nào tả được cảnh thoát trần
Ta là mây là gió là chiêm bao
Ta là núi là sông là cây cỏ
Hay ta chỉ là một hạt bụi trần vương vấn.
Nhìn nắng sớm chiếu vào cây hoa Ahinahina (3)
Một hiếm có của đỉnh Haleakala
Những cụm lá bạc ẻo lả kiêu sa lấp lánh
Chợt thấy lòng thanh thản kiếp nhân sinh.*

Chú thích:

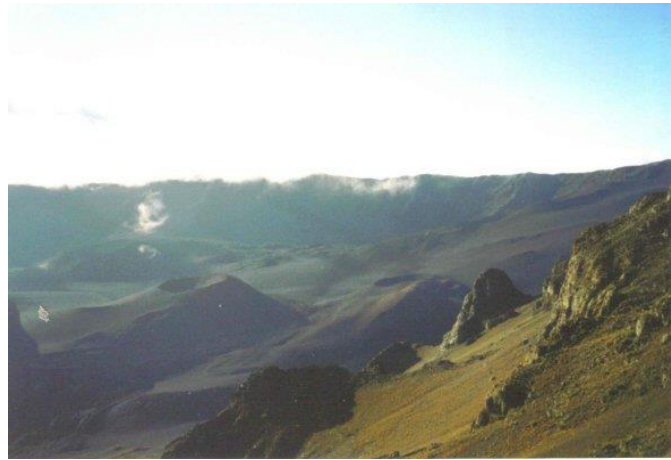
- (1) Haleakala summit nằm trong Haleakala National Park, đảo Maui, HI. Con đường lên núi Haleakala rất dốc, ngoằn ngoèo, khó lái, nhất là lại lái lên núi vào lúc 3:30AM rời từ khách sạn đến đỉnh núi sau cỡ 1.5 đến 2 giờ lái xe.
  - (2) Độ cao chính thức trên bảng ghi tại Summit Area của Haleakala (Púúuláula Summit) là 10,023 ft hay 3,055 m.
  - (3) Ahinahina (SILVERSWORD, *Argyroxiphium sandwicense*) ở núi Haleakala là một loại cây hiếm có chỉ xuất hiện trên cao độ của núi Haleakala, Maui và Mauna Kea, Hawaii mà không hiện diện ở bất cứ nơi nào khác trên thế giới.
- Haleakala, Maui - HI
4 December 2003

Bình Minh Trên Đỉnh Núi Haleakala

Ta đứng trên đỉnh cao đầy gió lộng
Vươn hai tay ngạo nghễ đón trời xanh
Trong bình minh tia nắng sáng lung linh
Thái dương đó ta đây kẻ độc hành.
Kiêu hãnh kia một vũ trụ xanh ngát
Khiêm nhường này ta hạt bụi trần gian
Nhỏ bé nhưng tấm lòng không giới hạn
Niềm tự hào cao ngút vượt mây ngàn.

Haleakala, Maui - HI
4 December 2003

Photo Sóng Việt

Upcountry.

Upcountry là vùng nằm dưới chân núi Haleakalà thuộc phần Kula, có nhiệt độ mát, lý tưởng cho canh nông và chăn nuôi. Nay vùng này trồng nhiều plums, strawberries, sweet onion, và nhất là trồng rất nhiều hoa từ hoa hồng đến hoa protea rất to đủ loại

Sau khi đi đến tận cùng con đường 378 (Mile marker 6/M 6), chúng tôi rẽ trái (công lộ 377), đổ xuống south, đi quá 3 miles thì có Kula Botanical Garden, vườn hoa này trồng orchids, bromelias, cây koa một loại cây vua của rừng Hawaii, họ cũng trồng loại Monterey pines xù, và thơm để bán vào dịp Christmas.

Tận cùng con đường là một ngã ba thì 377 nhập vào thành 37 (M 14), rẽ trái hw 37 xuống south đi đến tận cùng của đường hw 37 (sẽ nối tiếp bằng hw 31/ Pi'ilani Highway), cỡ 8 miles, thì sẽ gặp trại làm rượu nho Tedeschi Vineyards anh Winery. Tedeschi làm rượu nho trắng và đỏ nổi tiếng đã được dùng trong buổi tiệc lễ nhậm chức (inauguration) của Tổng Thống Ronald Reagan vào năm 1985. Đi ngược trở lên hw 37 (north của hw 37/Kula highway) đi qua ngã ba 377 một quãng thì có nhà thờ Holy Ghost Catholic Church với kiến trúc đặc biệt tám góc (octagonal) màu trắng, nhà thờ này do ông cha Father James Béissel vẽ kiểu và xây lên vào năm 1897, trong nhà thờ có nhiều di tích đáng chú ý.

Tiếp tục đi trên hw 37 cỡ 5 miles thì có Enchanting Floral Garden (mile marker 10). Vườn Hoa này rất đẹp, cây, hoa, trái đều có ghi rõ tên Latin, tên địa phương, rất xứng đáng mang danh là vườn cây hoa trái được thảo. Trong vườn này tôi nhận được rất nhiều cây hoa, quả, củ quen thuộc trồng ở Việt Nam, từ hoa nhài, hoa lan (orchids) đủ loại, hoa chanh, hoa bưởi, hoa đến hoa antigone nổi tiếng mà vì đây là lần đầu tiên tôi được nhìn lại sau hơn ba mươi năm nên rất mừng phải chụp một tấm hình kỷ niệm. Cây cam, quýt, bưởi, avocado, dưa, vú sữa, xoài, ổi, khế, đu đủ, mía, nhót, có thể còn rất nhiều cây ăn trái khác nhưng vì trái mùa không có quả nên nhận không ra. Các loại cây củ như gừng giềng, khoai lang, khoai sắn, củ năng thì đầy rẫy. Đặc biệt ở đây có trồng loại dưa trắng. Trước khi rời họ sẽ cho chúng ta nếm một chén với đủ loại trái cây hiện đang có như khế, chuối, đu đủ, cam, avocado, dưa v.v...Ngoài ra hơn ba mươi loại proteas khác nhau cũng được trồng ở đây, hoa to rất đẹp có nhiều loại nhiều màu khác nhau. Có cây hoa Chandelier từng chùm rủ xuống như đèn chandelier rất thơ mộng. Đây cũng là nơi nhiều đám cưới được tổ chức chụp hình vì họ có cả hai ba gazebo chung quanh toàn trồng hoa rất đẹp. Đây là một nơi mà tất cả được sĩ nếu có đi Maui thì cần ghé thăm cho biết.

Trên đường trở về chúng tôi ghé qua tỉnh Lahaina, có Lahaina Cannery Mall, một Mall cũng giống như những mall ở trong nội địa Mỹ nghĩa là cũng có đủ tiệm bán hàng từ giày dép, quần áo đến ăn uống. Cũng tại Mall này mà chúng tôi thấy có tiệm ăn fast food Ba Le (Ba Le - Eiffel Tower) do một người Việt Nam trước ở Nashville TN mười năm, ông ta nói trong nội địa ông ta không thể xin vào quốc tịch Mỹ được vì không đủ điều kiện sao đó, nên cả nhà dọn sang Maui; sau khi xin được vào quốc tịch thì ở đó làm ăn luôn.

Một điều nữa đáng ghi ở đây là thức ăn ở Maui khá đắt, tại Safeway ở Lahaina Cannery Mall trên trái cây và thức uống như nước chai chẳng hạn rất đắt trừ những người có card hội viên thì được mua rẻ hơn rất nhiều. Trong khi trả tiền tại cashier tôi nói chuyện vặt với người cashier thì họ hỏi tôi có phải là công dân Mỹ không, ở tiểu bang nào tôi hỏi tại sao lại hỏi, thì họ nói nếu tôi là hội viên thì được mua giá rẻ hơn. Tôi gạt đi nhưng họ nói chỉ tốn 2 phút để điền một cái card index là xong. Quả đúng thế, họ chỉ cần vài chi tiết là cấp cho card

plastic mua hàng ngày lập tức. Việc này nên làm nếu các bạn đi chơi gia đình có nhiều cô cậu trẻ hay ăn uống vặt và thường ghé mua đồ ăn linh tinh như chip, coke....

Trở về hotel nghỉ ngơi xong là chúng tôi lại đi bộ trên lối đi trải concrete dẫn đến những tiệm ăn nằm dọc theo bãi biển, rồi coi múa Hawaii (Hula dance) ngay trong Whalers Village. Ngồi tại tiệm ăn trên bãi biển, thử vài mix drink rất hấp dẫn như Lava flows, Hawaiian Itch cũng vui, Mai Tai thì rất thông dụng.

Ngày 4: Hana Drive Đường Đi Hana, Maui, Hawaiian Islands

Những cuốn sách nói về du lịch Hawaii trong tiệm sách bày bán rất nhiều. Những cuốn sách người bạn đồng nghiệp Mỹ đề nghị là một collection gồm nhiều cuốn, mỗi đảo một cuốn của Andrew Doughty và Harriet Friedman. Con đường từ tỉnh Kahului bắt đầu từ Kahului Airport đến tỉnh Hana dài hơn 53 miles là một con đường với phong cảnh rất đẹp. Lái xe trên đường này tùy theo ngưng nhiều hay ít địa điểm thời gian có thể kéo dài cả ngày cũng chưa đủ. Nên dự trù khi bắt đầu từ phi trường ở tỉnh Kahului cỡ 9AM và trở về rời Hana rồi đi vòng quanh núi để nhìn cảnh mặt trời lặn trên núi cao cỡ 5PM.

Đường đi Hana cong queo, ngoằn ngoèo với hơn 600 khúc quanh và hơn 50 cầu hẹp chỉ một xe có thể đi qua lại. Rất nhiều khúc quanh có những thác nước hùng vĩ từ trên núi đổ xuống vùng thấp hơn tạo nên những vũng hồ và dòng suối rất thơ mộng. Vì mục đích của lái xe tới tỉnh Hana là chính cuộc hành trình đi đến Hana; cho nên mọi người đều ngưng tại rất nhiều nơi để coi thác nước, qua rừng sâu, có chỗ đi ngang qua vùng lava núi lửa chảy xuống.

Lái xe trên con đường Hana là một thử thách và phiêu lưu, vì đường Hana chỉ có một lane cho mỗi chiều, xe tránh nhau hơi khó khăn và khi muốn trở đầu xe quay lại thì rất khó khăn nhất là khi có rất nhiều xe di chuyển cùng chiều. Tôi phải nói là rất phục người lái xe (anh Cường) đã lái xe suốt hai ngày trên đường núi và hôm nay là ngày thứ ba lái trên con đường đi Hana mà nếu nghĩ lại thì con đường ngoằn ngoèo nhất của LA, CA chẳng thấm thía gì.

Con Đường Đi Hana

*Đi Hana sáng sớm tinh sương
Nhiều khúc quanh nguy hiểm dọc đường
Cây cỏ xanh thác cao hùng vĩ
Đẹp suốt năm mươi ba dặm trường*

Hana Drive (Part 1)

Highway 36 bắt đầu từ Kahului đến Pa'ia. Pa'ia là trạm xăng cuối cùng trên con đường đi đến Hana. Từ Pa'ia đi hai miles lên north thì sẽ gặp bãi biển Hookipa, một nơi tụ họp nổi tiếng của windsurfers. Đến M-10 vừa qua Maliko Gulch (khe suối) thì có chiếc cầu dẫn tới công ty làm đường (mía). Chuyện kể Henry Balwin ông chủ một tay muốn làm gường cho đám thợ thuyền không chịu đu dây qua sông để làm viết nên nắm thùng đu bổng qua giòng suối trong. Sau đó tất cả thợ đều có can đảm theo gường ông chủ đánh đu qua sông để làm việc.

Lái một khúc nữa qua M 16 thì HW 36 trở thành HW 360 (highway 360). Bắt đầu trở lại với milepost 0 (M 0) M- 2 dẫn đến Twin Falls. M- 3 đi qua nhà thờ Kaula (Kaulanapueo) M- 6 có bốn thác trong.

Giữa M- 8 và M- 9 có một khu rừng tre rậm rạp nếu thích tre thì nên ngưng và đi bộ qua đó chiêm ngưỡng M- 9 dẫn đến Waikamoi, đường mòn thiên nhiên Waikamoi Nature trail dài cỡ 30 min. đi bộ nên xuống đi bộ giãn gân cốt

Tại Waikamoi, M- 10 cũng có dòng suối/thác Waikamoi rất ưa nhìn. Rồi đến vườn hoa Eden (Garden of Eden Arboretum and Botanical Garden), Vườn trồng cây cỏ có ghi tên rõ, trái cây như ổi đào khế ngọt ê hề vàng xanh. Đi hiking quanh vườn cũng rất thích thú, trúc vàng rất bắt mắt.

Đứng trên ngọn núi nhìn thác cũng rất đẹp. Đây cũng là nơi một số cảnh dinosaur saga của phim Jurassic Park được quay.

Đi gần cuối M 10, nhớ nhìn cột dây điện. Ngưng xe bên trái ngắm dòng thác trong Puohokamoa phía dưới dù phải lách rào gai. Thác nước (200 feet) hùng vĩ muôn đời khó quên

Qua M 11 là thác trên Puohokamoa. Lên cao nhìn xuống bờ công leo trèo.

Có hai thác Puohokamoa, Puoho. dưới (200 ft) và Puoho. (30ft). Puoho falls thứ hai có thể tắm nơi thác nước đổ xuống. Rồi thì đến thác Haipua'ena, cũng nên dừng xe ngưng lại vì đáng coi.

Kaumauhina State Wayside Park nên ngừng nghỉ chân.

Vườn cây Ke'anae Arboretum nơi M 16 kh ông được tu bổ. Mưa nhiều ở vùng này (300 inches hàng năm), cây cối xanh tốt và rất lớn. Có những khóm trúc vàng xanh không lồ.

Tại M 17 nên rẽ hướng ra biển (toward the sea = makai) để đến Ke'anae Peninsula. Tận cùng công đường nhỏ này là biển sóng đập rất mạnh. Cũng trên khúc đường này, chúng ta sẽ thấy rất nhiều cánh đồng taro. Trở lại M 17, có thể ghé thăm ao Ching (Ching's Pond), một nơi thách đố cho người nhảy cao (cliff divers), vì nếu không nhảy xuống đúng nơi sâu duy nhất thì hiểm nguy cái chết như mảnh treo dây. Quá M 17 nhớ ngừng lại nơi overlook. Đứng trên nhìn xuống ngắm nước phun dưới cầu. Chung quanh hoa lá xanh tươi, và xa xa nước chảy xuống miền thấp hơn

M 18 có Waikani Falls. Nước xuống dần dần từ 1000 feet. Rồi đến Wailua Valley State Wayside. Trên đỉnh cao thấy làng với cánh đồng củ sắn (taro)

Hướng về núi nhìn thấy Ko'olau Gap. M 22 có Pua'a Ka'a State Park Một thác ngắn ngay cạnh công viên M 23 có cave với lava tubes.

M 24 có Hanawi Falls. M 25 có Makapipi Falls. Rẽ vào Nahiku Road. Hơn 2 miles dẫn tới cảnh cây cối thiên đường được coi như vùng đẹp nhất của Maui. Tận cùng con đường Nahiku là cảnh nhìn bờ biển đến tận Ke'anae...

M 32 đường tới Wai'anapanapa Park nổi tiếng. Cảnh công viên nên thơ với cây bàng trồng khắp nơi Những trái bàng quen thuộc từ ngày ở miền Bắc nước Việt xa xưa. Nơi có bãi biển Pa'loa cát đen tuyền Cát đen ở bãi Pa'loa do từ núi lửa phun. Gặp đại dương vắng mảnh tứ phương. Tích tụ lại nay thành bãi cát đen, chỉ nên nhìn thôi nhưng chớ múc cát mang về vì nhiên phẩm địa phương bảo vệ kỹ càng, cấm lấy, và hơn nữa lại thêm có điềm xấu do phong tục địa phương thì đại gì gánh thêm.

(Xin mở ngoặc ở đây, có nhiều du khách mang đá hoặc những kỷ vật của lava về nội địa Mỹ, rồi gặp bất trắc chuyện gì đó nên mang gửi trả lại Hawaii qua bưu điện, có người nhờ hotel chuyển giùm trả lại nơi nguyên thủy, có người đề gửi Nữ Thần Núi Lửa của Hawaii là Pele, những chuyện này nhân viên bưu điện hay gặp, kể cả nhân viên phòng ghi danh của khách sạn). Ngay bên cạnh bãi biển cát đen, có một lava tube mà đứng trong đó ta có thể hình dung được lava từ núi lửa ngày xưa chảy ra biển ra sao, đứng đó chụp hình nhìn ra biển rất đẹp. Hana nay tới đây rồi...

Hana- Kipahulu (part 2)

Thành phố Hana nhỏ bé hiền hòa giữa cảnh thiên nhiên xanh tươi mát. Vào địa phận Hana thì có hai điều trông thấy ngay, một bên lộ là Hana Ranch, và một bên là Hotel Hana-Maui, một khách sạn nổi tiếng. Hana Bay có bãi biển thân thiện như bãi biển ở Việt Nam. Gần Hana Bay cũng có bãi cát đỏ Red Sand Pocket Beach (Kaihalulu) nổi tiếng, đường đi bộ một quãng để nhìn thấy bãi cát đỏ rất trơn trượt khi trời mưa nên phải rất cẩn thận. Bãi biển không đẹp nhưng màu sắc cầu vồng của bọt đá núi lửa (lava cinders), của nước biển xanh dương, của đá núi lửa lava nguy hiểm, với cây ironwood xanh tươi chung quanh, và dĩ nhiên của cát đỏ thì thật đáng coi.

Tới Hana cỡ 1PM hay 2PM ăn trưa ở Hana và nên đổ xăng (gas) nếu cần vì qua khỏi tỉnh này không có trạm xăng. Hana Bay có bãi biển cát đen. Tiệm Tutu's Snack Shop ở ngay Hana Bay ăn rất tiện nhất là nếu muốn ăn hamburger và french fries.

Qua Hana thì có bãi Hamoa Beach cát muối tiêu chạy dài cả 1,000 bộ, dưới chân một vực cao 30 bộ. Ra khỏi Hana cỡ 10 miles thì gặp chân núi hướng ra biển của Haleakala National State Park thuộc Kipahulu. Vùng này còn hoang vu, con đường đến nhà thông tin của công viên qua ngã này cảnh rất đẹp, vé đi vào công viên để đi hiking ra biển nơi có Oheo Gulch tính mỗi xe đậu \$10.00, nhưng nếu đã mua vé vào cửa trên đường lên đỉnh Haleakala thì sẽ được miễn vì một admission có thể dùng cho trọn một tuần. Một điều nên chú ý là tên Oheo Gulch hay Seven Sacred Pool không hề ghi trên bảng chỉ dẫn, chỉ có tên Kipahulu. Nên nhìn và tìm chữ này. Muốn coi pools này thì phải đi bộ một quãng sau khi đi ngang qua park's visiting center. Oheo Gulch pools gồm có một số thác từ bảy (có tên là Seven Sacred Pool) đến hơn hai chục thác tiếp tục chảy nước dồn vào

nhau rồi tuôn ra biển. Cảnh đẹp tuyệt, cây rất xanh, bèo mọc cả thềm bên cạnh đá đen trông xa như thảm nhung xanh.

Nơi nước tụ lại trước khi tuôn ra biển có nhiều người xuống tắm.

Nếu còn có sức và thời giờ thì đi bộ 0.5 mile qua Pipiwai Trail đến Makahiku falls, thêm 1.5 miles nữa qua một rừng tre rậm rạp thì đến thác Waimoku cao 400 ft. Dù chỉ có 2 miles mỗi chiều nhưng thời gian tốn ít nhất là 1h cho mỗi chiều vì đường rất khó đi. Hầu hết tất cả sách du lịch, bản đồ hướng dẫn, và bản đồ của hãng cho mượn xe đều ghi rằng du khách không nên đi quá xuống nam của Kipahulu, vì rất nhiều miles trên khúc lộ này xuống nam ngoài công viên không được trải nhựa và nguy hiểm. Trên thực tế chỉ có cỡ năm miles của khúc đường dài 13 miles sau đó là không trải nhựa, nhưng tuy vậy cũng bằng phẳng, lái được, tuy có một số ổ gà đáng kể.

Chúng tôi cũng rất phân vân do dự trước quyết định nên tiếp tục hay nên quay trở về. Trở về cùng đường thì tuy đường không dài hơn, nhưng phải lái rất chậm vì nhiều khúc quanh, nếu đi tiếp qua được quãng đường ngắn rất xấu này thì sẽ có dịp nhìn

mặt trời lặn trên đỉnh núi Haleakala trong cảnh chiều của bên kia rặng núi, không phải lái trên đường nhiều khúc quanh trở lại, vì đường dễ lái và gần hơn, có thể về đến hotel sau hai, ba giờ lái xe. Chúng tôi quyết định tiếp tục đi xuống nam sau khi đọc posting trên bảng thông báo của Ranger station tại Oheo Gulch nói rằng đường mở rộng cho tất cả loại xe không hạn chế (vì Ranger Station đã chính thức thông báo như vậy, có hãng cho mượn xe hơi không có câu cấm lái trên đường này mà chỉ có câu sẽ không chịu trả tiền nếu có bất cứ chuyện gì xảy ra cho xe hơi thí dụ như có viên đá rớt trên xe hay có đá văng phía dưới làm hư hại gầm xe dù du khách mua thêm cả bảo hiểm du lịch cho xe hơi).

Trạm ngưng tiếp trước khi đến khúc đường unpaved là Palapala Hoomau Congregational Church nơi có chôn ngôi mộ của ông Charles Lindberg. Địa điểm hơi khó tìm, cần chú ý đến nhà làm đường mía cũ bên tay phải, sau đó thì rẽ bên tay trái ngay phía trước. Khúc công lộ sau khi rời Hana (HW 360) qua Kipahula chuyển thành highway 36, rồi hw 31, mười ba miles bắt đầu từ M- 38, trên hw 31 quả thật rất xấu, đường tuy không gồ ghề nhưng soiú đá và nhiều ổ gà, lái rất chậm phải tránh ổ gà và có nhiều chỗ không thể nhìn thấy xe đi ngược chiều lại, phải nhấn còi báo hiệu (có bảng chỉ dẫn nhắc drivers nhấn còi xe hơi). Phải mất chừng cỡ 30 phút mới đi qua 13 miles đường rất xấu này. Sau đó thì đường trải nhựa trở lại như trên công lộ Hana 360.

Cảnh đường núi bọc phía nam của Haleakala National Park hùng vĩ trong ánh chiều tà cỡ đẹp vô cùng, ánh sáng chiếu xuống trên mặt nước của dòng suối thiên nhiên, cái nhìn bao la dọc theo biển, bầu trời xanh nối liền với những ngọn đồi thoai thoải màu nâu, màu đỏ của núi lửa, một bên gió biển thổi ào ào, sóng biển đập vào đá xôn xao, cảnh hoang sơ phiêu lưu mời gọi kích thích trí tưởng tượng chuyển tiếp từ những hoa lá, những rừng cây xanh mát trong khu vườn Eden, trên đường đi Hana đến vùng hoang sơ đất của mặt trời và của gió. Thật khó tưởng tượng rằng phần đất này phía sau của cùng một núi Haleakala.

Highway 31 (Piilani highway) sau khúc xấu ngán, mới được làm lại chạy rất tốt, đường cảnh vẫn đẹp, sau đó 31 chuyển thành highway 37, đi đến vùng Ulupalakua thì sẽ gặp Tedeschi Winery nơi có rượu vang làm bằng nho và dứa nổi tiếng đã nhắc đến trong một bài viết trước. Và từ đây tiếp tục đi lên phía bắc của 37 để trở về Maalae và rồi Lahaina, Kaanapali.

Bốn ngày thăm viếng đảo Maui cũng tạm đủ, nhưng nếu có thì giờ ở được cả tuần thì chắc còn nhiều thú vị hơn nữa.

Sóng Việt